

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

28 januari 2016

WETSONTWERP

**houdende wijzigingen van het strafrecht
en de strafvordering en houdende
diverse bepalingen inzake justitie**

AMENDEMENTEN

ingediend in plenaire vergadering

Zie:

Doc 54 1418/ (2015/2016):

- 001: Wetsontwerp.
- 002: Bijlage.
- 003 en 004: Amendementen.
- 005: Verslag in eerste lezing.
- 006: Artikelen aangenomen in eerste lezing.
- 007: Amendementen.
- 008: Verslag in tweede lezing.
- 009: Tekst aangenomen in tweede lezing.
- 010 tot 012: Amendementen.
- 013: Advies van de Raad van State.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

28 janvier 2016

PROJET DE LOI

**modifiant le droit pénal
et la procédure pénale et portant des
dispositions diverses en matière de justice**

AMENDEMENTS

déposé en séance plénière

Voir:

Doc 54 1418/ (2015/2016):

- 001: Projet de loi.
- 002: Annexe.
- 003 et 004: Amendements.
- 005: Rapport en première lecture.
- 006: Articles adoptés en première lecture.
- 007: Amendements.
- 008: Rapport en deuxième lecture.
- 009: Texte adopté en deuxième lecture.
- 010 à 012: Amendements.
- 013: Avis du Conseil d'État.

Nr. 140 VAN DE HEER **TERWINGEN** EN DE DAMES **BECQ** EN **VAN CAUTER**

Art. 143

De volgende wijzigingen aanbrengen:

1/ in het eerste lid de getallen “92, 93” vervangen door de woorden “92 tot 94” en de woorden “1 februari” vervangen door de woorden “1 maart”;

2/ in het tweede lid de woorden “31 januari” vervangen door de woorden “29 februari”.

VERANTWOORDING

Dit amendement bevat een aanpassing van de inwerking-tredingsbepalingen voor de artikelen over de verzetsproce-dure, de procedure in hoger beroep en de conclusietermijnen in strafzaken.

Volgens de huidige formulering van artikel 143 van het ontwerp zullen deze bepalingen in werking treden op 1 februari 2016.

Hoewel het oorspronkelijk de bedoeling was om het ont-werp goed te keuren en bekend te maken vóór eind 2015, blijkt evenwel dat dit niet zal gebeuren vóór 28 januari 2016.

Om de terugwerkende kracht te voorkomen van voornoem-de bepalingen – wat ondenkbaar zou zijn – zou de wet daar-door reeds door het staatshoofd en de drie betrokken ministers moeten worden ondertekend, en bekendgemaakt, de dag na de goedkeuring ervan, wat niet kan worden gewaarborgd.

Bovendien was de afdeling wetgeving van de Raad van State in advies nr. 58.791/3 van 18 januari 2016 van oordeel dat het voorbarig zou zijn om een advies te verstrekken over het ontwerp van koninklijk besluit “tot uitvoering van artikel 204, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering” (tot vast-stelling van het grievenformulier waarvan gebruik kan worden gemaakt voor het instellen van hoger beroep - cf. artikel 89 van het ontwerp) vóór de goedkeuring van het ontwerp van wet. Dat besluit zal dan ook niet kunnen worden bekendgemaakt vóór 1 februari 2016.

N° 140 DE M. **TERWINGEN** ET MMES **BECQ** ET **VAN CAUTER**

Art. 143

Apporter les modifications suivantes:

1° dans l’alinéa 1er, remplacer les nombres “92, 93” par les mots “92 à 94” et les mots “1er février” par les mots “1er mars”;

2° dans l’alinéa 2, remplacer les mots “31 janvier” par les mots “29 février”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à adapter de la disposition réglant l’entrée en vigueur des articles relatifs aux procé-dures d’opposition et d’appel et aux délais de conclusions en matière pénale.

L’article 143 du projet prévoit, dans son libellé actuel, que ces dispositions entreront en vigueur le 1er février 2016.

Or, s’il était initialement prévu que le projet serait voté et publié avant la fin de l’année 2015, il s’avère qu’il ne sera pas adopté avant le 28 janvier 2016.

Il en résulte que pour éviter la rétroactivité – qui serait inen-visageable – des dispositions précitées, il faudrait que la loi soit signée par le Souverain et les trois ministres concernés et publiée dès le lendemain de son adoption, ce qui ne peut être garanti.

En outre, la section de législation du Conseil d’État a estimé, dans son avis 58.791/3 du 18 janvier 2016, qu’il serait prématuré de rendre un avis sur le projet d’arrêté royal “por-tant exécution de l’article 204, alinéa 3, du Code d’instruction criminelle” (déterminant le formulaire de griefs qui pourra être utilisé pour faire appel - cf. article 89 du projet) avant le vote du projet de loi. Cet arrêté ne pourra donc être publié d’ici au 1er février 2016.

Ten slotte, hoewel de inwerkingtreding van die bepalingen dringend is, zoals het parlement aanvoerde in de verantwoording van de spoedeisendheid van de adviesaanvraag aan de Raad van State over bepaalde amendementen die werden ingediend in de plenaire vergadering van 15 januari 2016 en doordat het ontwerp al zeer ruim werd verspreid sedert juni 2015, lijkt het toch opportuun om de betrokken actoren (magistraten, advocaten, griffiers ...) een voorbereidingstijd van een maand te bieden tussen de goedkeuring van de wet (het tijdstip waarop de inhoud ervan definitief wordt vastgesteld) en de inwerkingtreding van sommige bepalingen ervan.

Voor de artikelen 73 tot 76, 79, 83 tot 85, 88 tot 90, 92 tot 94 en 114 van het ontwerp, wordt voorgesteld dat ze in werking treden op 1 maart 2016 in plaats van 1 februari 2016.

Er wordt inderdaad voorgesteld om artikel 94 toe te voegen aan de lijst van de bepalingen, door het verband van deze bepaling met artikel 89.

Tevens wordt de overgangsmaatregel voor artikel 83 van het ontwerp inzake het verzet dienovereenkomstig aangepast. Er wordt voorgesteld dat dit artikel van toepassing is op het verstek dat een partij na 29 februari 2016 laat gaan (in plaats van 31 januari 2016).

Raf TERWINGEN (CD&V)
Sonja BECQ (CD&V)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)

Enfin, l'entrée en vigueur de ces dispositions est certes urgente – comme l'a constaté le Parlement pour motiver l'urgence de sa demande d'avis au Conseil d'État sur certains amendements déposés à la séance plénière du 15 janvier 2016 – et le projet a été très largement diffusé depuis juin 2015, mais il paraît opportun de laisser aux acteurs concernés (magistrats, avocats, greffiers,...) un délai de préparation d'un mois entre le vote de la loi (qui est le moment où son contenu est définitivement fixé) et l'entrée en vigueur de certaines de ses dispositions.

Il est, partant, proposé de reporter du 1er février 2016 au 1er mars 2016 la date d'entrée en vigueur des articles 73 à 76, 79, 83 à 85, 88 à 90, 92 à 94 et 114 du projet.

Il est en effet proposé d'ajouter l'article 94 à la liste des dispositions, vu le lien de cette disposition avec l'article 89.

La disposition transitoire relative à l'article 83 du projet concernant l'opposition est adaptée en conséquence. Il est proposé que cet article s'applique au défaut que fait une partie après le 29 février 2016 (au lieu du 31 janvier 2016).

Nr. 141 VAN DE DAMES **ÖZEN** EN **ONKELINX** EN DE
HEER **MASSIN**

Art. 20

Dit artikel vervangen door wat volgt:

“Art. 20. Artikel 399 van het Strafwetboek, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2000, wordt vervangen door de volgende bepaling:

“Art. 399. Indien de slagen en verwondingen een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, een ongeneeslijk lijkende ziekte, het volledig verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking tot gevolg hebben, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot vijf jaar en met geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro.

De straf is opsluiting van vijf jaar tot tien jaar ingeval werd gehandeld met voorbedachten rade.”.

VERANTWOORDING

Het Strafwetboek maakt tussen de vrijwillige slagen en verwondingen een onderscheid afhankelijk van de gevolgen die zij voor het slachtoffer hebben.

De strafmaat neemt immers toe naargelang het gaat om gewone slagen (artikel 398 van het Strafwetboek), slagen die een ziekte of tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg hebben (artikel 399 van het Strafwetboek), dan wel slagen die ofwel een ongeneeslijk lijkende ziekte, ofwel een blijvende ongeschiktheid, ofwel het volledig verlies van het gebruik van een orgaan of nog een zware verminking tot gevolg hebben (artikel 400 van het Strafwetboek).

Het onderscheid dat via de artikelen 399 en 400 van het Strafwetboek wordt gemaakt, brengt veel praktische moeilijkheden met zich, aangezien het soms nodig is vele maanden te wachten alvorens te kunnen bepalen of de arbeidsongeschiktheid al dan niet blijvend is.

Die feitelijke situatie heeft dus tot gevolg dat de parketten moeten wachten tot een arts-deskundige zich over de consolidatie van het ondergane letsel heeft uitgesproken, alvorens de feiten kunnen worden gekwalificeerd en er een dagvaarding of een requisitoir komt voor de afwikkeling van de procedure.

N° 141 DE MMES **ÖZEN** ET **ONKELINX** ET M. **MASSIN**

Art. 20

Remplacer cet article comme suit:

“Art. 20. L'article 399 du Code pénal, modifié par la loi du 26 juin 2000, est remplacé par la disposition suivante:

“Art. 399. Si les coups et blessures ont causé une maladie ou une incapacité de travail personnel, une maladie, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave, le coupable sera puni d'un emprisonnement de deux mois à cinq ans et d'une amende de cinquante euros à cinq cents euros.

La peine sera celle de la réclusion de cinq ans à dix ans s'il y a eu préméditation.”.

JUSTIFICATION

Le Code pénal distingue les coups et blessures volontaires selon les conséquences qu'ils entraînent pour la victime.

En effet, les peines vont en augmentant selon qu'il s'agit de coups simples (article 398 du Code pénal), de coups ayant entraîné une maladie ou une incapacité de travail temporaire (article 399 du Code pénal) ou de coups ayant entraîné soit une maladie paraissant incurable, soit une incapacité permanente, soit la perte de l'usage absolu d'un organe, soit une mutilation grave (article 400 du Code pénal).

La distinction faite au travers des articles 399 et 400 du Code pénal suscite des difficultés pratiques importantes, puisqu'il est parfois nécessaire d'attendre de nombreux mois avant de pouvoir déterminer si l'incapacité de travail est permanente ou non.

Cet état de fait impose, en conséquence, aux parquets d'attendre, avant de qualifier les faits et de lancer citation ou de tracer le réquisitoire pour le règlement de la procédure, qu'un expert médecin puisse se prononcer sur la consolidation de la lésion subie.

In andere gevallen duikt het probleem van de kwalificatie op bij de feitenrechter: in dossiers waarvoor een gerechtelijk onderzoek wordt opgestart, komt het immers vaak voor dat het slachtoffer niet opnieuw wordt gehoord omtrent zijn medische toestand.

Bij de rechter kan bijvoorbeeld een zaak aanhangig worden gemaakt over slagen die een tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg hebben, ofschoon het gaat om slagen die onder het toepassingsgebied van artikel 400 van het Strafwetboek vallen, en wel op grond van de medische documenten die het slachtoffer ter terechtzitting voorlegt.

Die situatie noopt die rechter er dan toe de zaak te verdedigen en een gerechtelijk deskundige aan te stellen, die moet bepalen of het slachtoffer al dan niet blijvend ongeschikt is, gelet op de strafrechtelijke maar ook de burgerrechtelijke gevolgen van de definitieve kwalificatie van de feiten.

Intussen wacht de beklaagde op zijn vonnis, wat hem in de onzekerheid laat, maar bij hem ook een gevoel van strafeloosheid kan doen ontstaan, terwijl het slachtoffer niet wordt erkend en geen vergoeding kan krijgen.

Om die moeilijkheden weg te werken, wordt voorgesteld beide artikelen in één artikel samen te brengen, door het bestaande onderscheid ongedaan te maken en de in artikel 399 bedoelde minimumstraf en de in artikel 400 bedoelde maximumstraf over te nemen, wat de feitenrechter een ruime beoordelingsbevoegdheid geeft en een betere individuele invulling van de straf mogelijk maakt.

Dans d'autres cas, c'est devant le juge du fond que le problème de qualification se fait jour, puisqu'il arrive fréquemment, dans le cadre de dossiers faisant l'objet d'une information judiciaire, que la victime ne soit pas réentendue quant à sa situation médicale.

Le juge peut donc se voir, par exemple, saisi de coups ayant entraîné une incapacité de travail temporaire alors qu'il en va de coups qui entrent dans la qualification de l'article 400 du Code pénal, et ce, sur base des documents médicaux présentés par la victime à l'audience.

Cette situation entraîne alors l'obligation pour le juge de remettre la cause ultérieurement et de désigner un expert judiciaire qui déterminera si oui ou non la victime est atteinte d'une incapacité permanente, et ce, en raison des conséquences pénales mais également civiles que la qualification définitive des faits entraînera.

Entre-temps, le prévenu, quant à lui, attend son jugement, ce qui le laisse dans l'insécurité, mais peut aussi faire naître chez lui un sentiment d'impunité alors que la victime n'est pas reconnue et ne peut obtenir réparation.

Pour mettre un terme à ces difficultés, il est proposé de réunir ces deux articles en un seul, en supprimant la distinction qui existe et en reprenant la peine minimale de l'article 399 et la peine maximale de l'article 400, ce qui laisse un large pouvoir d'appréciation au juge du fond et permet une meilleure individualisation de la peine.

Özlem ÖZEN (PS)
Laurette ONKELINX (PS)
Eric MASSIN (PS)

Nr. 142 VAN DE DAMES **ÖZEN** EN **ONKELINX** EN DE HEER **MASSIN**

Art. 63/1 (*nieuw*)

Een artikel 63/1 invoegen, luidende:

“Art. 63/1. In het kader van een huiszoeking op grond van artikel 28septies kan de procureur des Konings de inzage of het afschrift van het dossier of van bepaalde stukken verbieden indien de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen of indien inzage een gevaar zou opleveren voor personen, of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden, of indien de verzoeker geen rechtmatige beweegreden tot het raadplegen van het dossier kan aanvoeren. De procureur des Konings kan de inzage of het afschrift beperken tot dat deel van het dossier waarvoor de verzoeker een belang kan doen gelden. In geval van weigering kan de verzoeker de zaak bij de kamer van inbeschuldigingstelling aanbrengen bij een met redenen omkleed verzoekschrift dat binnen een termijn van acht dagen wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, en wordt ingeschreven in een daartoe bestemd register.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement, dat werd aangepast ingevolge het advies van de Raad van State, beoogt tegemoet te komen aan de kritiek die de Raad op het wetsontwerp heeft geuit. Daarin werpt de Raad immers de vraag op of een recht van inzage in het opsporingsonderzoeksdossier moet worden toegekend wanneer onderzoeksdaden worden gesteld in het raam van een minionderzoek:

“Ofschoon de wet al expliciet in het recht om een dergelijke toegang te vragen voor alle dossiers voorziet, is in geen enkel rechtsmiddel voorzien in geval van weigering vanwege het openbaar ministerie om dat verzoek in te willigen voor de opsporingsdossiers.”.

De hier voorgestelde procedure is rechtstreeks ingegeven door artikel 61ter van het Wetboek van strafvordering, dat de nadere voorwaarden van het recht op inzage van een dossier tijdens een gerechtelijk onderzoek bepaalt.

Dit amendement strekt ertoe dat het gewicht van een huiszoeking niet wordt afgezwakt door lichtere procedures.

N° 142 DE MMES **ÖZEN** ET **ONKELINX** ET M. **MASSIN**

Art. 63/1 (*nouveau*)

Insérer un article 63/1, rédigé comme suit:

“Art. 63/1. Dans le cadre d’une perquisition réalisée sur base de l’article 28septies, le procureur du Roi peut interdire la consultation ou la copie du dossier ou de certaines pièces si les nécessités de l’information le requièrent, ou si la consultation présente un danger pour les personnes ou porte gravement atteinte à leur vie privée ou que le requérant ne justifie pas d’un motif légitime pour consulter le dossier. Le procureur peut limiter la consultation ou la copie à la partie du dossier pour laquelle le requérant peut justifier d’un intérêt. En cas de refus, la personne intéressée peut saisir la chambre des mises en accusation d’un recours par requête motivée déposée au greffe du tribunal de première instance dans un délai de huit jours et inscrite dans un registre ouvert à cet effet.”.

JUSTIFICATION

Cet amendement, adapté suite à l’avis du Conseil d’État, vise à répondre aux critiques de ce même Conseil d’État sur le projet de loi. Dans son avis, il pose en effet la question de l’attribution d’un droit de consultation du dossier d’information lorsque des mesures d’instruction sont accomplies dans le cadre d’une mini-instruction:

“Si la loi prévoit déjà explicitement le droit de demander cet accès pour tous les dossiers, aucun recours n’est prévu en cas de refus du ministère public d’accéder à cette demande pour les dossiers à l’information.”

La procédure ici proposée est directement inspirée de l’article 61ter du code d’instruction criminelle qui cadre le droit de consultation d’un dossier lors d’une instruction.

Le présent amendement vise à ce que la gravité d’une perquisition ne soit diluée grâce à un allègement des procédures.

De onderzoeksrechters die tijdens de hoorzittingen aan het woord zijn gekomen, hebben immers beklemtoond dat een huiszoeking een traumatiserende ervaring is, omdat echt in het privéleven van de betrokkenen wordt binnengedrongen.

De magistraat beseft dat zijn beslissing snel op kritiek van de betrokkenen kan stuiten en zal er daarom extra op toezien of de huiszoeking echt noodzakelijk is en of er geen alternatieve maatregelen mogelijk zijn.

En effet, les juges d'instructions entendus durant les auditions ont souligné l'aspect traumatisant de la perquisition tant elle est intrusive dans la vie privée des personnes concernées.

Le magistrat, conscient que sa décision pourra être rapidement critiquée par les personnes concernées, veillera d'autant plus à ce que la perquisition soit réellement nécessaire notamment en l'absence de mesures alternatives à adopter.

Özlem ÖZEN (PS)
Laurette ONKELINX (PS)
Eric MASSIN (PS)

Nr. 143 VAN DE DAMES **ÖZEN** EN **ONKELINX** EN DE HEER **MASSIN**

Art. 120/1 (*nieuw*)

In hoofdstuk 2 een artikel 120/1 invoegen, luidende:

“Art. 120/1. In artikel 594, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, wordt het 4° aangevuld met wat volgt:

“de straffen uitgesproken met toepassing van artikel 216, § 4, vierde lid.””.

VERANTWOORDING

In artikel 594 van het Wetboek van strafvordering wordt een uitzondering ingevoerd, opdat de veroordeling bij privépersonen niet op de uittreksels van het strafregister zou verschijnen, zoals bij de autonome werkstraf, het geplande autonoom elektronisch toezicht en de geplande autonome probatiestraf.

De bedoeling is om het stigmatiserend effect van die vermelding te voorkomen; anders komt die bijna neer op een dubbele straf en belemmert dat de re-integratie van de veroordeelde.

Dit amendement maakt het voor de beklaagde interessanter om te kiezen voor de procedure van voorafgaande erkenning van schuld.

N° 143 DE MMES **ÖZEN** ET **ONKELINX** ET M. **MASSIN**

Art. 120/1 (*nouveau*)

Insérer dans le chapitre 2, un article 120/1, rédigé comme suit:

“Art. 120/1. A l’article 594, alinéa 1er, du même Code, le point 4° du premier alinéa est complété comme suit:

“4° des peines prononcées en application de l’article 216, § 4, alinéa 4.”.

JUSTIFICATION

Une exception est introduite à l’article 594 du Code d’instruction criminelle, afin que la condamnation n’apparaisse pas sur les extraits de casier judiciaire délivrés aux particuliers, à l’instar de la peine de travail et des futures peines de surveillance électronique et de probation autonome.

L’objectif est d’éviter les effets stigmatisants de l’inscription de condamnations sur les extraits de casier judiciaire, s’apparentant à une double peine et freinant la réinsertion sociale du condamné.

Cet amendement renforce l’intérêt pour le prévenu de recourir à la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité.

Özlem ÖZEN (PS)
Laurette ONKELINX (PS)
Eric MASSIN (PS)

Nr. 144 VAN DE DAMES **ÖZEN** EN **ONKELINX** EN DE HEER **MASSIN**

Art. 97

In het voorgestelde artikel 216, § 4, vijfde lid, de zin “In dit geval wordt het dossier terug ter beschikking gesteld van de procureur des Konings en wordt de zaak toegewezen aan een anders samengestelde kamer.” **vervangen door de volgende zinnen:** “*De procureur des Konings kan in dit geval artikel 216ter toepassen, een minnelijke schikking voorstellen overeenkomstig artikel 216bis of beslissen de strafvordering te separeren. In het andere geval wordt de zaak toegewezen aan een anders samengestelde kamer.*”.

VERANTWOORDING

Dit amendement komt tegemoet aan een opmerking van de Raad van State, die zich afvraagt of “de procureur des Konings in alle gevallen verplicht moet worden de zaak opnieuw aanhangig te maken bij de rechtbank, dan wel of in de mogelijkheid dient te worden voorzien om in een andere afhandelingsmogelijkheid te voorzien”.

Dit amendement strekt er ook toe doeltreffender tegemoet te komen aan de doelstelling om de werklast van de rechtbanken te verlichten en het aantal gedetineerden in de gevangenissen te verminderen.

N° 144 DE MMES **ÖZEN** ET **ONKELINX** ET M. **MASSIN**

Art. 97

Dans l'article 216, § 4, alinéa 5 proposé, remplacer la phrase “Le dossier est alors remis à la disposition du procureur du Roi et l'affaire est attribuée à une chambre autrement composée” **par les phrases suivantes** “*Le Procureur du Roi peut alors faire application de l'article 216ter, proposer une transaction conformément à l'article 216bis ou décider du classement sans suite de l'action publique. Dans le cas contraire, l'affaire est attribuée à une chambre autrement composée*”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement répond à une remarque du Conseil d'État pour lequel “la question se pose de savoir si le procureur du Roi doit être dans tous les cas tenu de saisir à nouveau le tribunal, ou s'il y a lieu de prévoir la possibilité d'une autre forme de solution pour l'affaire”.

Cet amendement vise également à rencontrer plus efficacement les objectifs visant à décharger les tribunaux et à diminuer la population carcérale.

Özlem ÖZEN (PS)
Laurette ONKELINX (PS)
Eric MASSIN (PS)

Nr. 145 VAN DE HEER **VAN HECKE**

Art. 94

Dit artikel vervangen door wat volgt:

“Art. 94. In hetzelfde wetboek wordt artikel 210 aangevuld met twee leden, luidende:

“Behoudens de grieven opgeworpen zoals bepaald in artikel 204, kunnen de partijen tijdens de eerste zitting voor het hof beroep nog bijkomende grieven tegen het vonnis naar voren brengen, op de wijze bepaald in het vorige lid, voor zover dit rechten van de andere partijen, noch de procesorde schendt.

Behoudens de grieven opgeworpen zoals bepaald in artikel 204 en de vorige leden van dit artikel, kan de rechter ambtshalve grieven van openbare orde opwerpen. De partijen worden verzocht zich uit te spreken over de ambtshalve opgeworpen middelen.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement wil het voorgestelde artikel 210 Sv. zo aanpassen dat de behandeling in hoger beroep niet absoluut wordt beperkt tot een behandeling van de vooraf ingediende grieven.

In de eerste plaats wil het amendement mogelijk maken dat een partij niet volledig gebonden is door de grieven in zijn verzoekschrift. Het is immers goed mogelijk dat hij na het indienen van het verzoekschrift nog op bijkomende pijnpunten stuit in de rechterlijke beslissing in eerste aanleg. Dit is eens te meer het geval wanneer er een (nieuwe) advocaat wordt aangesteld nadat het verzoekschrift werd ingediend. Er kan hier worden verwezen naar een citaat van de heer Michel Rozie, voormalig eerste voorzitter van het hof van beroep van Antwerpen (waar men al lang werkt met een facultatief grievenformulier): “een beklaagde is immers in beginsel niet verplicht zich te laten bijstaan door een advocaat. De eis vooraf schriftelijk grieven in te dienen, die vervolgens een volledig bindend karakter hebben, zou dan ook te ver voeren, omdat van de beklaagde die niet professioneel wordt bijgestaan, redelijkerwijs niet gevergd kan worden dat hij daartoe in staat is.

N° 145 DE M. **VAN HECKE**

Art. 94

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 94. L'article 210 du même Code est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“Outre les griefs soulevés comme prescrit à l'article 204, les parties peuvent encore faire valoir lors de la première audience de la cour d'appel des griefs supplémentaires contre le jugement, de la façon prévue à l'alinéa précédent, à condition que cela ne porte pas atteinte aux droits des autres parties ni à la procédure.

Outre les griefs soulevés comme prescrit à l'article 204 et aux alinéas précédents du présent article, le juge peut soulever d'office des moyens d'ordre public. Les parties sont invitées à s'exprimer sur les moyens soulevés d'office.”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement tend à modifier l'article 210 proposé du Code d'instruction criminelle de façon à ce que le traitement en appel ne soit pas absolument limité au traitement des griefs présentés au préalable.

Il vise en premier lieu à faire en sorte qu'une partie ne soit pas être entièrement liée par les griefs figurant dans sa requête. En effet, il se peut qu'une partie identifie encore après le dépôt de la requête d'autres problèmes dans la décision judiciaire rendue en première instance. C'est d'autant plus le cas lorsqu'un (nouveau) avocat est désigné après le dépôt de la requête. On peut citer à cet égard M. Michel Rozie, ancien premier président de la cour d'appel d'Anvers (au sein de laquelle le formulaire facultatif de dépôt des griefs est utilisé depuis longtemps): “En effet, les prévenus ne sont pas en principe tenus de se faire assister par un avocat. Imposer l'obligation de présenter les griefs préalablement et par écrit, ce qui confère à ceux-ci un caractère totalement contraignant, irait donc trop loin, car on ne peut pas raisonnablement exiger d'un prévenu qui ne se fait pas assister par un professionnel qu'il soit en mesure de se conformer à une telle obligation.

Daar komt nog bij dat de beklaagde zich in hoger beroep niet zelden laat bijstaan door een andere advocaat. Het zou moeilijk aanvaardbaar zijn dat de opvolgende raadsman in een verplicht grievenstelsel gebonden is door de grieven die geformuleerd werden door de raadsman die het hoger beroep instelde”.

Door alsnog grieven toe te laten op de inleidende zitting voor het hof, kunnen deze problemen worden verholpen en is nog steeds een gericht hoger beroep mogelijk waarbij het hof en de partijen weten waar de discussiepunten liggen voor de zaak ten gronde wordt behandeld. Analooq met artikel 76 van het wetsontwerp, tot wijziging van artikel 152 Sv., kan de appelrechter dit weigeren indien de procesorde of de rechten van de andere partijen worden geschonden door de laattijdige kenbaarheid van de grieven.

In de tweede plaats wil dit amendement de mogelijkheid voor de appelrechter om ambtshalve grieven op te werpen verruimen. Het advies van de Raad van State merkt op dat het grievenstelsel de appelrechter niet mag verhinderen om, binnen de aangevochten delen van de beslissing, ambtshalve vragen op te werpen “die de openbare orde raken”. Het wetsontwerp neemt dit over en somt een aantal gronden op die de appelrechter ambtshalve kan onderzoeken:

- zijn bevoegdheid;
- de verjaring van de feiten;
- het gegeven dat de feiten die bij hem wat betreft de schuldvraag aanhangig zijn gemaakt geen misdrijf zijn of geherkwalificeerd moeten worden;
- schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen;
- “een niet te herstellen nietigheid die het onderzoek naar deze feiten aantasten”.

Deze limitatieve omschrijving dekt een uitgebreid arsenaal aan gronden die de rechter ambtshalve kan — en zelfs moet — beoordelen. Zo houdt een onderzoek van de vraag of de feiten een misdrijf zijn, onvermijdelijk ook een onderzoek in van eventuele rechtvaardigingsgronden of schulduitsluitingsgronden en de ontoerekeningsvatbaarheid. Artikel 70 en 71 Sw., evenals 416 Sw., stellen immers ook letterlijk “er is geen misdrijf wanneer...”

N’oublions pas non plus qu’il n’est pas rare que le prévenu se fasse assister par un autre avocat en degré appel. Il serait difficilement acceptable que le nouveau conseil soit, dans un système de griefs obligatoire, lié par les griefs formulés par le conseil qui a interjeté appel” (traduction).

Ces problèmes peuvent être résolus si l’on autorise encore la présentation de griefs lors de l’audience d’introduction devant la cour, sachant qu’il existe toujours une possibilité d’appel par laquelle la cour et les parties peuvent prendre connaissance des points de discussion avant le traitement de l’affaire sur le fond. Dans le même ordre d’idées que les dispositions de l’article 76 du projet de loi visant à modifier l’article 152 du Code d’instruction criminelle, le juge d’appel peut toutefois s’y opposer si la procédure ou les droits des autres parties sont bafoués par la communication tardive des griefs.

L’amendement vise en second lieu à étendre les possibilités, pour le juge d’appel, de soulever d’office des griefs. Dans son avis, le Conseil d’État fait observer que le système de griefs ne peut empêcher le juge d’appel de soulever d’office des questions “touchant l’ordre public” pourvu qu’elles se limitent aux parties contestées de la décision. Le projet de loi reprend cet élément et énumère un certain nombre de causes que le juge d’appel peut examiner d’office, à savoir:

- sa compétence;
- la prescription des faits dont il est saisi;
- l’absence d’infraction que présenteraient les faits dont il est saisi quant à la culpabilité ou la nécessité de les requalifier;
- la violation de formalités substantielles ou prescrites à peine de nullité;
- “une nullité irréparable entachant l’enquête portant sur ces faits”.

Cette description limitative couvre un large éventail de causes que le juge peut — et même doit — apprécier d’office. C’est ainsi qu’à partir du moment où l’on examine si les faits constituent une infraction, il faut inévitablement examiner aussi les éventuelles causes de justification ou d’excusabilité, ainsi que l’irresponsabilité. Les articles 70 et 71 du Code pénal, ainsi que l’article 416 du Code pénal, disposent stipulent en effet littéralement que: “Il n’y a pas d’infraction lorsque...”

Een onderzoek van schendingen van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen of van schendingen die het onderzoek onherstelbaar aantasten, komt neer op een volledige Antigoon-toets (artikel 32 V.T.Sv.).

Daarnaast is het logisch dat, zelfs wanneer de strafmaat niet wordt betwist, de appelrechter moet oordelen of deze is beslist overeenkomstig de wettelijke regels. Zo moet de appelrechter de beslissing in eerste aanleg bijvoorbeeld hervormen wanneer de rechter in eerste aanleg een wettelijk verplichte strafvermindering ingeval van een poging niet heeft verrekend of wanneer het voorwerp van een misdrijf niet wordt verbeurdverklaard (verplicht krachtens artikel 42, 1° Sw.).

Het straf(proces)recht is kortom volledig van openbare orde, zodat de rechter in hoger beroep zich ambtshalve kan buigen over alle rechtsvragen inzake de beslissing waartegen er hoger beroep werd ingesteld. Daarenboven mag het voorstel niet aan de devolutieve werking van het hoger beroep raken, wat betekent dat de beroepsinstantie zich over de grond van de zaak moet buigen wanneer hij de beslissing in eerste aanleg vernietigt of hervormt.

In het amendement wordt daarom geopteerd voor een ruimere omschrijving van deze ambtshalve mogelijkheid.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Examiner des violations de formes soit substantielles, soit prescrites à peine de nullité ou des violations qui nuisent de manière irrémédiable à l'instruction revient à réaliser un test Antigone complet (article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale).

En outre, il est logique que, même si le taux de la peine n'est pas contesté, le juge d'appel doive juger si celui-ci a été décidé conformément aux règles légales. Le juge d'appel doit ainsi réformer la décision prise en première instance, par exemple, si le juge de première instance n'a pas appliqué une réduction de peine imposée par la loi dans le cas d'une tentative ou si l'objet de l'infraction n'est pas confisqué (ce qui est obligatoire en vertu de l'article 42, 1°, du Code pénal).

Le droit pénal/de la procédure pénale est, en résumé, entièrement d'ordre public, si bien que le juge d'appel peut se pencher d'office sur toutes les questions de droit concernant une décision à l'encontre de laquelle il a été fait appel. En outre, la proposition ne peut pas toucher à l'effet dévolutif de l'appel, ce qui signifie que l'instance de recours doit se pencher sur le fond de l'affaire si elle annule ou réforme la décision prise en première instance.

Dès lors, nous avons opté, dans le présent amendement, pour une définition plus vaste de cette possibilité qui lui est offerte d'office.

Nr. 146 VAN DE HEER **VAN HECKE**

Art. 197

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

De onafhankelijkheid van de parketjuristen (ongeacht of zij door de uitvoerende macht op contractuele basis werden aangeworven of werden benoemd) wordt geenszins gewaarborgd. De overheveling van de bevoegdheden van het openbaar ministerie is dus gewoonweg onmogelijk.

Deze bepaling leidt tevens tot een devaluatie van het werk van de magistraten van het openbaar ministerie. De opdrachten die kunnen worden toevertrouwd aan de parketjuristen zijn verregaand, aangezien ze onder meer betrekking hebben op de uitvoering van de strafvordering voor de politierechtbank, het verlenen van adviezen voor de rechtbank van eerste aanleg (bijvoorbeeld in de familierechtbank), het aanvragen van een mini-onderzoek enzovoort.

Deze taken moeten worden voorbehouden aan de magistraten van het openbaar ministerie.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 146 DE M. **VAN HECKE**

Art. 197

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

L'indépendance des juristes de parquet, qu'ils soient engagés contractuellement ou nommés par l'Exécutif, n'est garantie en aucune façon. La délégation des compétences du ministère public est donc purement et simplement impossible.

Cette disposition entraîne également une dévalorisation du travail des magistrats du ministère public. Les missions pouvant être confiées à des juristes de parquet sont importantes, dès lors qu'elles concernent notamment l'exercice de l'action publique devant le tribunal de police, la communication d'avis devant le tribunal de première instance (par exemple, au tribunal de la famille), la demande d'une mini-instruction, ...

Ces missions doivent être réservées aux magistrats du ministère public.

Nr. 147 VAN DE HEER **VAN HECKE**

Art. 222

In het ontworpen artikel 16/2, het laatste lid vervangen door wat volgt:

“Beide inlichtingen- en veiligheidsdiensten houden een register bij van alle gevorderde identificaties en van alle via rechtstreekse toegang verkregen identificaties. Het Vast Comité I en de bestuurlijke BIM-commissie ontvangen van de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdiensten maandelijks een lijst van de gevorderde identificaties en van elke toegang.”.

VERANTWOORDING

De lijst van gevorderde identificaties moet niet alleen worden bezorgd aan het Vast Comité I, maar tevens aan de BIM-commissie om achteraf een zo performant mogelijke controle mogelijk te maken.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 147 DE M. **VAN HECKE**

Art. 222

Dans l’article 16/2 proposé, remplacer le dernier alinéa par ce qui suit:

“Les services de renseignement et de sécurité tiennent un registre de toutes les identifications requises et de toutes les identifications obtenues par accès direct. Le Comité permanent R et la commission administrative BIM reçoivent chaque mois du service de renseignement concerné une liste des identifications requises et de tout accès.”.

JUSTIFICATION

La liste des identifications requises ne doit pas uniquement être communiquée au Comité permanent R, mais aussi à la commission BIM afin de permettre ultérieurement un contrôle aussi performant que possible.

Nr. 148 VAN DE HEER **VAN HECKE**

Art. 222

Het voorgestelde artikel 16/2 aanvullen met een tweede lid, luidend als volgt:

“De lijst bevat minimum de volgende gegevens:

— de aard van de methode voor het verzamelen van de gegevens;

— de graad en de ernst van de bedreiging die het verzamelen van de gegevens wettigt;

— naargelang het geval, de natuurlijke of rechtsperso(n)en, verenigingen of groeperingen, voorwerpen, plaatsen, gebeurtenissen of informatie die het voorwerp uitmaken van de methode van verzamelen van gegevens;

— de periode tijdens welke de methode voor het verzamelen van gegevens kan worden uitgevoerd te beginnen vanaf de beslissing.”

VERANTWOORDING

Artikel 220 spreekt over het overmaken van “een lijst van gevorderde identificaties”, maar bepaalt niet welke gegevens op de lijst moeten voorkomen. Naar analogie met het bepaalde in artikel 18/3, § 3 van dezelfde wet, kan dezelfde opsomming van gegevens worden overgenomen. Zonder nadere specificatie van welke gegevens in die lijst moeten voorkomen, is er geen garantie dat de gegevens zullen volstaan om een controle mogelijk te maken.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 148 DE M. **VAN HECKE**

Art. 222

Compléter l'article 16/2 proposé par un alinéa 2 rédigé comme suit:

“La liste comprend au minimum les données suivantes:

— la nature de la méthode de recueil de données;

— le degré de gravité de la menace qui justifie la méthode de recueil des données;

— selon le cas, la ou les personnes physiques ou morales, les associations ou les groupements, les objets, les lieux, les événements ou les informations soumis à la méthode de recueil des données;

— la période durant laquelle la méthode de recueil de données peut être mise en œuvre à compter de la décision.”

JUSTIFICATION

L'article 220 prévoit la communication d'une "liste des identifications requises", sans toutefois préciser les données qu'elle doit comprendre. Les données à reprendre peuvent être énumérées par analogie avec le prescrit de l'article 18/3, § 3, de la même loi. Faute de spécification des données que doit comprendre la liste, rien ne garantit que ces données suffiront à permettre un contrôle.

Nr. 149 VAN DE HEER **VAN HECKE**

Art. 222

Het ontworpen artikel 16/2 aanvullen met wat volgt:

“Bij niet-inachtneming van het subsidiariteits- en het proportionaliteitsbeginsel gebeuren de opschorting en de vernietiging van een uitgevoerde identificatie op dezelfde wijze als bij een specifieke methode.”.

VERANTWOORDING

Momenteel moet alleen de inlichtingenofficier er zelf op toezien dat het subsidiariteits- en het proportionaliteitsbeginsel in acht zijn genomen. Er is geen controle. Dat was al zo toen die bepaling nog in de wet was opgenomen als specifieke methode (artikel 18/3). Het komt erop aan dat de huidige bevoegdheid van de BIM-commissie om de uitgevoerde identificaties op te schorten en de vernietigen, ook kan worden uitgeoefend bij de overgang naar de “gewone” methode.

Het gaat hier om een controle a posteriori. Die nieuwe “gewone” methode brengt in elk geval geen enkele vertraging teweeg in het beslissingsproces. Het heeft geen zin te beschikken over een identificatielijst als men er niets mee mag doen.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 149 DE M. **VAN HECKE**

Art. 222

Compléter l'article 16/2 proposé, par la disposition suivante:

“En cas de violation des principes de subsidiarité et de proportionnalité, la suspension et la destruction d'une identification réalisée a lieu comme dans le cas d'une méthode spécifique.”.

JUSTIFICATION

Pour l'heure, l'officier de renseignement doit uniquement s'assurer lui-même du respect des principes de subsidiarité et de proportionnalité. Il n'y a pas de contrôle. Il en était déjà ainsi lorsque cette disposition figurait dans la loi en tant que méthode spécifique (article 18/3). Il est essentiel que le pouvoir actuel de la commission BIM de suspendre et de détruire les identifications auxquelles il a été procédé puisse également s'exercer lors du passage à la méthode “ordinaire”.

Il s'agit en l'occurrence d'un contrôle a posteriori. Cette nouvelle méthode “ordinaire” n'entraîne en tout cas aucun retard dans le processus décisionnel. Si l'on ne dispose que d'une liste d'identification, sans pouvoir d'intervention, on ne peut pas travailler.